

Nemndsvedtak i sak 2017/10

Klager: Siri Gedde-Dahl
Kapital
Postboks 724 Skøyen, 0214 Oslo

Innklaget: Norsk Gjenvinning Norge AS
Postboks 567 Skøyen, 0214 OSLO

Saken gjelder

Krav om innsyn i dokumenter som viser volum og typer masser benyttet til bakkeplanering på eiendommen Asak i Sørums kommun, og hva som er fakturert for mottaket av masser til bakkeplaneringen.

Saksgang og partenes anførsler

Siri Gedde-Dahl (klager) sendte den 10.8.2017 krav om innsyn i dokumenter knyttet til Norsk Gjenvinnings aktivitet i et område godkjent for bakkeplanering i Sørums kommun, der 30 dekar skog skulle omdannes til jordbruksareal ved hjelp av planering. I november 2016 gikk det et kvikkleireskred ved bakkeplaneringsområdet, hvor tre mennesker omkom. Området hvor bakkeplaneringen skjedde ligger utenfor, men grensende til Asak Masseinntak som i sin helhet er eid av Norsk Gjenvinning. Klager ba om innsyn i dokumenter som viser volum (antall lass/kubikk/tonn ekstern masse) som ble dumpet/dozet, opplysninger om typer masse (jord, stein, rent, forurenset ...) og i hvilke volumer. I tillegg ba klager om innsyn i hva som er fakturert for dette mottaket.

Norsk Gjenvinning avslo innsynskravet 10.9.2017 med henvisning til miljøinformasjonsloven § 17 bokstav b og c.

Klager ba om utvidet begrunnelse som ble mottatt 20.9.2017. I begrunnelsen vises til at det pågår politietterforskning knyttet til raset, og etter Norsk Gjenvinnings oppfatning vil utgivelse av den etterspurte informasjonen innebære en ikke uvesentlig risiko for at media ubalansert kan påvirke politiets etterforskning, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav b. I tillegg vil utgivelse innebære utlevering av informasjon som per i dag anses å utgjøre en forretningshemmelighet for selskapet, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c. Når det gjelder spørsmål om fakturering er dette etter Norsk Gjenvinnings oppfatning ikke et krav om innsyn i miljøinformasjon. På det tidspunkt Politiets etterforskning er ferdigstilt eller de aktuelle opplysningene blir offentlig tilgjengelig, vil kravet vurderes på nytt.

Avslaget er klaget inn for Klagenemnda for miljøinformasjon 11.10.2017. Klager viser til at bakgrunnen for innsynskravet er arbeidet med å kartlegge hva som skjedde da det det gikk et stort leirras i området. Klager viser til at det i en artikkel i Kapital er dokumentert at Norsk Gjenvinnings datterselskap, Norsk Gjenvinning m3, drev/var faglig ansvarlig for en virksomhet med påfylling av masse i rasområdet som var i strid med kommunale tillatelser. Denne masseutfyllingen kan ha utløst raset, noe som senere ble bekreftet i en NGI-rapport. Klager viser til at forflytning av masse kan ha store konsekvenser både for naturmiljøet, kulturlandskapet og for arbeidsmiljø. Mottak og påfylling av masse er også informasjon som bedrifter har plikt til å rapportere inn til myndighetene. Klager

mener tilbakeholdelse av opplysningene som er etterspurt utgjør et inngrep i retten til å motta informasjon etter EMK art. 10. Informasjonen som etterspørres er viktig for at mediene skal kunne gjøre en uavhengig kontroll, og medienes rett til å motta informasjon har særlig vern i saker som angår medienes kjerneoppgave som public watchdog. Klager mener det er opplagt at opplysningene om volum og type masser er miljøinformasjon som er omfattet av utleveringsplikten, og bestrider at kravet kan avslås med henvisning til miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav b eller at den etterspurte informasjonen utgjør forretningshemmeligheter.

Nemndas vurdering

Innsynskravet er begrunnet i bestemmelsene i miljøinformasjonsloven og EMK art. 10, og klager viser til medias rolle som kontrollorgan. Norsk Gjenvinning viser i sitt tilsvarende svar til at saken om kvikkleireskredet er under etterforskning, og at det er uheldig dersom opplysningene benyttes til spekulasjoner og uriktige konklusjoner før saken er ferdig etterforsket og utredet. Norsk Gjenvinning er positiv til å vurdere innsynskravet på nytt når myndighetene har avsluttet sitt arbeid med saken.

Klagenemnda for miljøinformasjon avgjør i henhold til lovens § 19 klager etter miljøinformasjonsloven kap. 4. Nemndas vurdering knytter seg til om informasjonen som etterspørres er miljøinformasjon om virksomhet etter lovens § 16, og eventuelt om det foreligger hjemmel for å avslå kravet i § 17.

Miljøinformasjonsloven § 16 gir enhver rett til miljøinformasjon fra virksomheter. Dette innebærer at enhver fysisk og juridisk person kan be om informasjon, det stilles ikke krav om særlig behov, interesse eller tilknytning hos den som ber om informasjon. Det kreves ingen begrunnelse for et krav om å få tilgang til miljøinformasjon, lovens krav er at spørsmålet ikke er for generelt formulert, eller formulert på en måte som ikke gjør det mulig å identifisere kravet.

Nemnda legger i sin vurdering av innsynskravet ikke vekt på bakgrunnen for kravet, eller hva den etterspurte informasjonen skal brukes til.

Er informasjon klager krever "miljøinformasjon" om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. miljøinformasjonsloven § 16?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 første ledd at enhver har rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten til miljøinformasjon etter § 16 tilsvarer det virksomheten skal ha kunnskap om etter § 9.

Er den forespurte informasjonen miljøinformasjon?

Det fremgår av miljøinformasjonsloven § 2 første ledd bokstav b at faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder "planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet" og "forhold ved virksomhet" regnes som miljøinformasjon. Begrepet "miljø" er i miljøinformasjonsloven § 2 andre ledd definert som "det ytre miljø inkludert kulturminner og kulturmiljø".

Begrepet miljøinformasjon omfatter både faktiske opplysninger og vurderinger. Med miljø menes det ytre miljø. Det ytre miljø omfatter både naturlige og menneskeskapt miljøer, herunder kulturminner og kulturmiljøer. Miljøinformasjon omfatter informasjon om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, jf. første ledd bokstav b. Listen i bokstav b er ikke uttømmende. I første rekke siktes til menneskelig aktivitet som påvirker utviklingen i miljøtilstanden, som for eksempel utslipp av forurensende stoffer, støy eller stråling, arealbruk, energi, høsting, eller utsetting av genetisk modifiserte eller fremmede organismer.

Bakkeplaneringen på den aktuelle eiendommen hadde som formål å omdanne et eksisterende skogareal til jordbruksareal. Norsk Gjenvinning viser til at informasjonskravet gjelder volum og typer rene masser benyttet til bakkeplaneringen, og mener informasjon om rene masser ikke er miljøinformasjon da dette ikke utgjør en forurensnings- og miljørisiko. Norsk Gjenvinning viser til at grensen for når massene er rene er gitt i forurensningsforskriften § 2, vedlegg 1, og masser som har nivå under er ansett å være rene og er ikke regulert av forskriften.

Nemnda legger til grunn Norsk Gjenvinnings opplysninger om at det er benyttet rene masser. Nemnda mener likevel informasjon om volum og type masser som er benyttet til bakkeplanering må anses som miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven § 2 da dette er opplysninger om en aktivitet som påvirker arealbruken i området, og at tiltaket i seg selv krever tillatelse. Tiltaket omfatter bakkeplanering av 30 dekar jord som tidligere var skogareal, og nemnda legger til grunn at informasjonen gjelder faktiske opplysninger om faktorer som kan påvirke miljøet, jf. § 2 første ledd b.

Gjelder informasjonen forhold ved virksomheten til Norsk Gjenvinning AS?

Nemnda må ta stilling til om kravet om miljøinformasjon gjelder "forhold ved virksomheten" til Norsk Gjenvinning AS.

Norsk Gjenvinning har anført at kravet ikke gjelder forhold ved egen virksomhet, eller dets datterselskapers virksomhet, da verken Norsk Gjenvinning selv eller dets datterselskaper er tiltakshaver eller eier av aktiviteten som innsynskravet gjelder. Asak Massemottak har utført arbeid på vegne av grunneier, men deponiet må ikke forveksles med grunneiers tiltak. Asak Massemottak driver deponivirksomhet på et annet geografisk område, og deres tillatelse etter forurensningsregelverket har ingen relasjon til bakkeplaneringen som foregår på privat grunn og etter egen tillatelse til grunneier. Norsk Gjenvinning mener spørsmål om informasjon om massene som er benyttet til bakkeplaneringen må reises til grunneier av eiendommen som er tiltakshaver og pliktsubjekt.

Bakkeplaneringen er utført på eiendommen Asak, gnr 55 bnr 1 i Sørums kommunen. Eiendommens eies av en privat grunneier, som også er innehaver av tillatelse til bakkeplanering gitt av kommunen. Norsk Gjenvinning driver gjennom sitt konsernselskap Asak Massemottak AS, som er et deponi for mottak av forurensende masser. Deponiet er geografisk lokalisert ved siden av bakkeplaneringsområdet. Asak Massemottak har etter avtale med grunneier utført bakkeplaneringen gjennom sin underleverandør Park & Anlegg AS.

Retten til miljøinformasjon gjelder overfor virksomhet som definert i § 5 første ledd, jf. miljøinformasjonsloven § 16. Begrepet virksomhet skal tolkes vidt. Det omfatter både selskaper og andre økonomiske enheter som er selvstendige rettssubjekter. Informasjonsplikten er sammenfallende med det virksomheten plikter å ha kunnskap om etter miljøinformasjonsloven § 9. Den enkelte virksomhet skal ha kunnskap om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Dette angår både intern drift og virkningen av den virksomhet som drives. Plikten gjelder bare forhold ved egen virksomhet, avgjørende blir derfor hva som omfattes av "egen" virksomhet.

Norsk Gjenvinning mener at de som utførende aktør på vegne av grunneier ikke kan pålegges å utlevere informasjon som vedrører grunneiers virksomhet. Norsk Gjenvinning viser til nemndas vedtak i sak 2008/9 hvor nemnda kom til at det var "... klart at klagers krav om miljøinformasjon ikke gjelder forhold ved Nemko AS' egen virksomhet. Revisjonsrapportene omhandler forhold i oppdragsgivernes virksomheter, og Nemko er etter klagenemndas syn ikke forpliktet til å ha kunnskap om denne informasjonen etter lovens § 9 eller utlevere informasjonen etter § 16". Denne saken gjaldt krav om innsyn i revisjonsrapporter utarbeidet av Nemko AS, om styringssystemer og prosedyrer i skogeierandelslagene i Østfold.

Nemnda har i flere saker behandlet spørsmål om informasjonsplikt hos oppdragstaker. I sak 2009/5B (omgjøringsvedtak 13.4.2010) ble tidligere nemndspraksis oppsummert. I dette vedtaket la nemnda til grunn at spørsmålet må løses gjennom en konkret vurdering. I vedtaket er det vist til at

"Forholdet mellom skogeier og Glåmdal Tre i denne saken illustrerer et prinsipielt problem, nemlig reguleringen av forholdet mellom oppdragsgiver og oppdragstaker. Slik miljøinformasjonsloven er bygd opp, mener nemndas flertall at det ikke er riktig å operere med noen fast sondring mellom ansvaret avhengig av posisjon i dette bildet, men at det må vurderes konkret hvorvidt det er oppdragsgiver eller oppdragstaker – eller begge – som har informasjonsplikt i det enkelte tilfellet. Her vil en rekke faktorer være relevante i vurderingen, blant annet vil graden av profesjonalitet og nærhet til opplysningene få betydning".

Andre faktorer nemnda la vekt på var blant annet hvordan forholdet mellom oppdragstaker og oppdragsgiver var regulert, gjennom privatrettslige avtaler og lovverket. Også formålet med loven og hensynet til å gjøre det enklere for allmenheten å skaffe seg kunnskap og å påvirke i miljøspørsmål, ble trukket frem som et argument for ikke å tolke "forhold ved virksomheten" for strengt.

Klagenemnda slutter seg til den tilnærming nemnda ga uttrykk for i sak 2009/5B og senere også i sak 2014/11, og mener det avgjørende i saken er om Norsk Gjenvinning har tilstrekkelig nærhet til de opplysningene klager etterspør.

Park & Anlegg AS var utførende på bakkeplaneringsområdet som en underleverandør til Asak Massemottak. Asak Massemottak er i sin helhet eid av Norsk Gjenvinning. Bakkeplaneringen er ikke en del av deponivirksomheten til Asak Massemottak, men er arbeid utført på vegne av den private grunneieren som er innehaver av tillatelsen fra Sørums kommunen. Norsk Gjenvinning har imidlertid gjennom sin virksomhet en nærhet til de opplysningene som kreves som utførende av arbeidet. Norsk Gjenvinning er en profesjonell aktør og har kompetanse innenfor dette området, noe som taler for at Norsk Gjenvinning har en selvstendig informasjonsplikt.

Tillatelsen til bakkeplaneringen er gitt grunneier som må anses som tiltakshaver. Spørsmålene i innsynskravet gjelder konkrete forhold på grunneiers eiendom. Grunneier har hovedansvaret for tiltak som utføres på egen eiendom, selv om grunneier lar andre utføre arbeidet. Dette taler for at spørsmål knyttet til bakkeplaneringstiltaket må rettes til grunneier.

Informasjonsplikt hos grunneier utelukker ikke at Norsk Gjenvinning som utførende som tiltakshaver kan ha en egen plikt. Norsk Gjenvinning må forutsettes å ha kunnskap om tiltak som virksomheten, eller en underleverandør av virksomheten utfører.

Nemnda mener at Norsk Gjenvinning i dette tilfellet har en selvstendig kunnskapsplikt og en informasjonsplikt for tiltaket som er utført, selv om Norsk Gjenvinning ved underleverandør Park & Anlegg er oppdragstaker. Norsk Gjenvinning er en profesjonell aktør som i dette tilfellet fullt ut alene har gjennomført de tiltakene som har utløst innsynskravet. Norsk Gjenvinning har derfor en nærhet til innsynskravet, og hadde gjennom sin virksomhet full kunnskap og oversikt over tiltaket.

Gjelder den etterspurte informasjonen forhold som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet?

Til vilkåret om "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet" uttales det i Ot.prp.nr.116 (2001-2002) s. 155 at "Slik loven er formulert, er det virkningen på miljøet som er avgjørende. "Ikke ubetydelig" er noe mer enn ubetydelig skade, men mindre enn "vesentlig" miljøpåvirkning. Hvor den eksakte grensen går i hvert enkelt tilfelle kan ikke uttømmende angis på forhånd. Mange av de miljøforhold som har mer enn ubetydelig påvirkning på miljøet, kan være gjenstand for regulering fra miljøvernmyndigheter eller andre myndigheters side, for eksempel gjennom konsesjon eller generelle regler i lov eller forskrift.

Generelt kan man derfor si at de forhold som myndighetene har regulert av hensyn til miljøet eller utnyttelsen av naturressurser, normalt vil være forhold som er over grensen for det ubetydelige. Blant forhold som generelt er relevante å vurdere, kan nevnes forurensning, herunder støy, produkter som brukes eller produseres i virksomheten, avfall, energiforbruk, arealbruk, transport, påvirkning på det biologiske mangfold og forbruk av eller utnyttelse av naturressurser, både biologiske ressurser og andre naturressurser."

Hvorvidt noe er regulert fra myndighetene side er ikke avgjørende for om det kan anses som "ikke ubetydelig", jf. miljøinformasjonsloven § 16. Men dersom forholdet er regulert, kan det som hovedregel legges til grunn at forholdene ligger over terskelen for "ikke ubetydelig".

Bakkeplanering innebærer tilførsel av masser eller at man forflytter masser i et område. Alle terrenginngrep der jord- eller steinmasser disponeres må være i tråd med kommuneplan, og krever i tillegg godkjenning, enten fra plan- og bygningsloven eller andre særforskrifter. Avhengig av størrelse og omfang er bakkeplanering et tiltak som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Det aktuelle tiltaket omfatter nydyrking og bakkeplanering av 30 dekar jord som tidligere var skog. Kommunen har gitt særskilt tillatelse til nydyrking, og har godkjent plan for bakkeplanering.

Nemnda mener at volum, det vil si antall lass/kubikk/tonn ekstern masse, som blir dumpet/dozet i et bestemt område, vil kunne ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Mengden masser som benyttes er en del av kommunens vurdering av tiltaket, og vil blant annet ha betydning for vurdering av tiltaket etter plan- og bygningsloven. Anlegg av planeringsfelt er søknadsppliktig, og skal utføres i samsvar med tekniske retningslinjer for planeringsfelt, som har til formål å forebygge, begrense eller stanse forurensning/erosjon fra planeringsfelt. Vurderingene i kommunens tillatelse er blant annet knyttet til hellingsgrad, erosjonsrisiko og fare for økt forurensning eller skred.

Også spørsmålet om typer masser som benyttes vil etter nemndas vurdering kunne ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. I vedtaket fra kommunen er det lagt til grunn at det kun skal brukes stedegne masser. Også deponering og disponering av rene masser kan ha miljøpåvirkning, for eksempel i form av spredning av arter, og overskuddsmasser fra anleggsarbeider må håndteres i tråd med kravene i forurensningsloven § 32 om næringsavfall uavhengig av om massene er forurenset eller ikke.

Nemnda mener informasjon som klager krever om volum og type masser benyttet til bakkeplanering er "miljøinformasjon" om forhold ved Norsk Gjenvinnings virksomhet "som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", jf. miljøinformasjonsloven § 16 første ledd, og som virksomheten i utgangspunktet plikter å utlevere.

Er informasjon om hva som er fakturert for mottaket miljøinformasjon?

Klager har bedt om innsyn i hva som er fakturert for mottaket av masser, og viser til at dette vil dokumentere hvor mye Norsk Gjenvinning har fått for å motta eksterne masser. Klager mener mottak og deponering av eksterne masser har betydning for miljøet, og selv om prisene isolert sett ikke er miljøinformasjon, er det uansett så viktig informasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, at vilkårene i § 16 første ledd er oppfylt. Klager viser til at inntekter kan gi viktig dokumentasjon på omfanget av massen, som utvilsomt er miljøinformasjon. Klager mener informasjonen uansett er omfattet av retten til å motta informasjon etter EMK art 10, og at tilbakeholdelse av opplysningene vil være et uforholdsmessig inngrep i retten til å motta informasjon. Dersom det fastholdes at enhetsprisene kan holdes tilbake, må i det minste totalbeløpet for mottak av masser gis ut.

Norsk Gjenvinning mener opplysninger om priser ikke er miljøinformasjon, og viser til sakene 2007/6 og 2007/5, jf. sak 2007/3.

I to tidligere saker kom nemnda til at spørsmål om innkjøpspris (sak 2007/5) og kostnader ved sortering av avfall (sak 2007/6) ikke var miljøinformasjon men faktiske opplysninger som ikke gjelder miljøet i seg selv.

I sak 2015/5 trakk nemnda opp noen generelle rammer for avgrensning av begrepet miljøinformasjon med hensyn prisinformasjon. Nemnda viste til at prissetting, herunder fortjeneste, kan ha indirekte konsekvenser for miljøet, og kan også under visse omstendigheter ha merkbar betydning for miljøet. Nemndas flertall hadde imidlertid motforestillinger mot å inkludere prissetting som del av miljøinformasjonsbegrepet, og bemerket at det ikke finnes uttalelser i forarbeidene som tyder på at fortjeneste og pris på varer som kan påvirke miljøet, er informasjon som allmennheten kan kreve i medhold av § 16 første ledd. Eksemplene i forarbeidene tyder på at lovgiver ved utformingen av § 16 primært siktet til opplysninger om faktorer som har en mer direkte påvirkning på miljøet. Flertallet pekte også på at det vil være vanskelig å trekke en grense for *når* prissetting utgjør miljøinformasjon som kan kreves utlevert, jf. kravet om en ikke ubetydelig påvirkning. Informasjon om prisstrategi og komponenter som inngår i bedriftens prissetting vil ofte berøre konkurransesensitive forhold og falle inn under forretningshemmelighetsbegrepet, slik at det ofte vil være konflikt mellom bedriftens behov for hemmelighold og allmennhetens ønske om innsyn. Flertallet viset til at formålsbetraktninger kan tilsa at opplysninger som kan bidra til å fremme lovens formål vil kunne omfattes, og at opplysningene vil kunne gjøre det enklere for den enkelte å påvirke, jf. lovens § 1. Flertallet holdt likevel fast ved at informasjon om prissetting, herunder fortjeneste på varer, som regel faller utenfor miljøinformasjonsbegrepet, og at prissetting er en sentral del av en bedrifts forretningsstrategi. Nemndas mindretall mente at så lenge den etterspurte informasjonen kan ha en viss påvirkning er dette, i lys av lovens formålsbestemmelse, tilstrekkelig til at opplysningene anses som miljøinformasjon.

Nemndas flertall (*Graver, Pihlstrøm og Fjellstad*) legger til grunn tidligere praksis om at opplysninger om priser er faktiske opplysninger som ikke i seg selv kan anses som miljøinformasjon, og at opplysninger om hva som er fakturert for mottak av masser benyttet til bakkeplanering ikke kan kreves utlevert etter § 16. Klager har også anført EMK art. 10 som selvstendig grunnlag for innsyn i opplysningene om pris. Nemnda mener at det ligger utenfor dens kompetanse å ta stilling til innsynskrav på grunnlag av EMK. Nemnda er selvsagt bundet av EMK og menneskerettighetene slik de er innført i norsk rett på en slik måte at det ikke kan treffes vedtak som er i strid med disse reglene. Et vedtak om at klageren ikke har rett på innsyn etter miljøinformasjonsloven innskrenker imidlertid ikke klagerens eventuelle krav på innsyn etter EMK. Det at det ikke kan treffes vedtak i strid med EMK betyr imidlertid ikke at nemnda kan begrunne krav på innsyn i EMK. Nemnda kan dermed ikke gi klageren medhold i et krav på innsyn etter dette grunnlaget.

Nemndas mindretall (*Esmark og Vestrum*) mener opplysninger om priser vil kunne ha en påvirkning på miljøet ved at det gir informasjon om mengde masser benyttet til bakkeplaneringen, og legger til grunn at opplysninger om hva som er fakturert for mottaket er miljøinformasjon etter § 16. Volum masser er forhold som kan anses å medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og nemnda legger til grunn at opplysninger om hva som er fakturert er viktig informasjon for å dokumentere volumet, og at det foreligger opplysningsplikt etter § 16. Klager henviser også til EMK artikkel 10 som argument for innsyn. Mindretallet støtter klagers tilnærming og mener artikkel 10 i EMK kan legges til grunn som ytterligere argument for innsyn. EMK er gjort til norsk lovgivning gjennom menneskerettsloven. Praksis fra EMD og Høyesterett (Rt 2013 s. 374, Rt 2015 s. 1467, EMD Magyar mot Ungarn 2016) etter at miljøinformasjonsloven trådte i kraft, taler for at retten til innsyn når journalister spør om samfunns viktig informasjon, slik tilfelle er i denne saken, skal veie tungt, også når

det er tale om taushetsbelagte opplysninger. Kyrre Eggen «Ytringsfrihet» (2002) s. 180 – 185 legger til grunn at EMK artikkel 10 kan påberopes overfor private rettssubjekter, altså tredjepartsvirkning.

Kan kravet avslås som åpenbart urimelig?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav b at et krav om miljøinformasjon kan avslås dersom kravet er åpenbart urimelig. I Ot.prp.nr.116 (2001-2002) s. 171 fremgår det at fremgår det at *"Bestemmelsen er en snever unntaksbestemmelse og inntatt som en sikkerhet, for eksempel mot sjikanøse krav eller krav som rammer virksomheten på en utilbørlig måte. Departementet antar at forholdene sjelden vil ligge slik an at bestemmelsen kan anvendes som hjemmel for å nekte informasjonsutlevering. Unntaket kan ikke brukes som grunnlag for å kreve at opplysningssøker skal dokumentere behovet for opplysningene."*

Nemnda mener krav om innsyn i volum og typer masser ikke kan anses som åpenbart urimelig. Det følger av lovens forarbeider at det ikke er noe krav om dokumentasjon for behovet for opplysningene. Selv om bakgrunnen for kravet om opplysninger er knyttet til en konkret hendelse, er informasjonen som etterspørres rene faktaopplysninger om tiltaket. Nemnda mener at faren for spekulasjoner om hendelsesforløp og eventuell negativ omtale fra media ikke er tilstrekkelig til å anse kravet som "åpenbart urimelig", selv om opplysningene eventuelt gis ut før saken er ferdig etterforsket.

Kan kravet om informasjon avslås etter miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c?

Nemnda må ta stilling til innsynskravet gjelder forretningssensitiv informasjon som kan unntas fra informasjonsplikten, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c.

Bestemmelsen i § 17 første ledd bokstav c fastslår at et krav om miljøinformasjon kan avslås dersom det er av konkurransemessig betydning å beskytte opplysningene. Ordlyden er den samme som i forvaltningsloven § 13 første ledd nummer 2, og bestemmelsen i miljøinformasjonsloven § 17 er ifølge forarbeidene ment å ha samme anvendelsesområde som forvaltningslovens bestemmelse, jf. Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) s. 160. I forarbeidene uttales det at *"Det stilles her krav både til opplysningenes art (drifts- eller forretningsforhold) og den eventuelle virkningen av at opplysningene gis ut (konkurransemessig betydning). En rekke forskjellige opplysninger vil regnes som drifts- eller forretningsforhold. Den sentrale begrensningen i taushetsplikten ligger i at det må ha "konkurransemessig betydning" for virksomheten at opplysningene hemmeligholdes. Dette innebærer at offentlighet omkring opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene."*

Bestemmelsen omfatter imidlertid ikke enhver opplysning om drifts- eller forretningsforhold som direkte eller indirekte vil kunne føre til økonomisk tap for virksomheten. Hvilke opplysninger som omfattes av taushetsplikten, vil bero på om virksomhetens behov for hemmelighold er beskyttelsesverdig og i hvilken grad allmenne hensyn tilsier at opplysningene må kunne utleveres. Kjerneområdet for taushetsplikt etter bestemmelsen vil ut fra dette være informasjon om produksjonsmetoder og nye produkter som er under utvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet. På den annen side står opplysninger som ikke vil kunne brukes i konkurrerende virksomheter, men som vil kunne svekke virksomhetens konkurranseposisjon gjennom tapt anseelse i markedet og lignende. Dette kan for eksempel være opplysninger om forhold som er kritikkverdige eller omstridte ut fra et samfunnsmessig synspunkt, opplysninger om at virksomheten har begått lovbrudd (forutsatt at de enkeltpersonene som har forbrutt seg ikke identifiseres) og opplysninger om at det er truffet forvaltningsvedtak overfor virksomheten.

Ut fra dette synes det klart at forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 ofte ikke vil være til hinder for at miljøopplysninger som knytter seg til virksomheter, utleveres. Det er først og fremst i de tilfellene der miljøinformasjonen vil avdekke sammensetningsopplysninger, produksjonsmetoder og lignende som ikke allerede er kjent, at taushetsplikten vil gjøre seg gjeldende".

Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav med hjemmel i § 17 første ledd bokstav c må være grunnlagt, og at behovet må være godtgjort av den som krevet hemmelighold, jf. nemndas vedtak i sak KMI 2004/18, KMI 2005/10, KMI 2007/11, KMI 2013/1 og KMI 2014/11. Dette følger også av rettspraksis (Rt 2010 s. 385).

Nemnda legger til grunn Norsk Gjenvinnings opplysning om at informasjonen om volum, typer masser og hva som er fakturert ikke er offentlig tilgjengelig informasjon da bakkeplaneringen ikke omfattes av rapporteringsplikten til Asak Massedeponi.

Norsk Gjenvinning mener opplysningene er informasjon konkurrenter kan utnytte på en måte som vil svekke Norsk Gjenvinnings konkurransevne ved at en konkurrent i samme marked kan benytte informasjon om mottatte volumer og priser til å prise seg taktisk i konkurranse med virksomheten. Opplysninger om hva som er fakturert for mottak av rene masser er i realiteten det samme som å opplyse om prisnivå for varen rene masser, noe som vil gi konkurrentene fullt innsyn i hvilken prisstrategi som benyttes. Markedet for levering av masser er i stor grad et spotmarked så konsekvensene av å måtte utlevere prisinformasjon kan raskt være skadelig for virksomhetens konkurransekraft.

Klager viser til at Norsk Gjenvinning selv oppgir å ha god oversikt over hva som er mottatt og deponert hvor, også på det etterspurte bakkeplaneringsområdet. Klager viser til Rt 2010 s. 385 hvor opplysninger om Løvenskiold skogs tømmerressurser ikke var forretningshemmeligheter. Klager mener opplysningene som etterspørres ikke er opplysninger om produksjonsmetoder eller produktutvikling, og det er ikke opplysninger som konkurrenter kan utnytte til sin fordel. Klager viser også til vedtak fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus fra 2003 i klage på innsyns krav i forbindelse med salg av aksjer, hvor Fylkesmannen understreker at opplysninger om hva som skal leveres og til hvilke vilkår er noe annet enn konkurransesensitive opplysninger. Videre vises til Sivilombudsmannens vedtak i sak 2008/571 hvor det uttales at formålet med reglene om taushetsplikt ikke har vært å beskytte næringsvirksomhet mot enhver form for konkurranse eller mot offentliggjøring av enhver ubehagelig opplysning for vedkommende bedrift, og at mindre sensitive næringsopplysninger derfor ikke vil være underlagt taushetsplikt og vil kunne offentliggjøres i medhold av offentlighetsloven. Samlet mener klager at det ikke foreligger forretningshemmeligheter, verken for størrelsene eller volum.

Nemndas flertall mener opplysninger om volum og typer masser benyttet til et enkeltoppdrag ikke vil være forretningshemmeligheter som kan unntas fra utleveringsplikten etter § 16. Så lenge opplysninger om priser ikke omfattes av utleveringsplikten, vil opplysningene ikke ha konkurransemessig betydning, eller avsløre virksomhetens prisstrategi. Nemnda mener behovet for hemmelighold ikke er godtgjort, og anførselen knyttet til miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c avvises.

Mindretallet mener at innklagede heller ikke har sannsynliggjort at utlevering av opplysninger om enhetspris/totalbeløp for mottak av masser kan føre til tap eller redusert gevinst, jf. Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) s. 162.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Norsk Gjenvinning må innen en måned fra vedtaket gi Siri Gedde-Dahl opplysninger om volum og typer masser benyttet i forbindelse med utført bakkeplanering på eiendommen Asak gnr/bnr 55/1 i Sørums kommuner.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 2. mai 2018 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 25. mai 2018

Hans Petter Graver
Andreas Pihlstrøm
Torgrim Fjellstad
Elin Vestrum
Maren Esmark